מקומות באגרות הראי"ה

לודז'

ליטא, לטביה ופולין

נשלחו אליו 3 · הוא נזכר ב-1

igrot.shlomo-aviner.net

רקע

עיר תעשייה במרכז פולין, ובה קהילה יהודית גדולה.

אגרות אל אנשים ומוסדות בלודז'

לפי סדר הכרכים

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת עח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ד סיון תרס"ז - יפו **נמען:** הרב אליהו חיים מייזל, אב בית דין לודז'

הרב קוק מודיע לרב מייזל על כשרות אתרוגי אגודת "פרי עץ הדר" מן המושבות: הם נשמרים מהרכבה, מערלה ומטבל. כיום רוב האתרוגים בעולם מורכבים בלימון, ולכן חשוב שגדולי פולין יעודדו קנייתם, לטובת המצווה ויישוב הארץ.

עיקרי הדברים

- כשרות אתרוגי המושבות.
- פנייה לגדולי פולין.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ד סיון תרס"ז[4].

ישאו הררי קודש שלו'[5] וברכת עולמים לכבוד האי סבא קדישא גאון עוזנו, הגאון האמתי צדיק ונשגב, מוהר"א[6] חיים מייזיל שליט"א[7] הגאבד"ק[8] לאדז הי"ו[9].

אחדשה"ט[10] דהדר"ג[11] שליט"א. מצאתי לנפשי חובה להודיע קדם כבוד גאון מר שליט"א, את טיב הכשרות של האתרוגים מאגודת "פרי עץ הדר", מבני המושבות של אחב"י[12], שהם נשמרים בהשגחה ושמירה מעולה מכלל חשש הרכבה, ומושגחים בעניני המצות התלויות בארץ, כערלה והפרשת תרומ"ע[13] כדת תוה"ק[14]. וכאשר זה ידוע לכל מאן דבעי למידע, שדרך נטיעת אילנות האתרוגים בזמננו הוא כולו ע"י[15] הרכבה בלימון, ומה שהי'[16] בימים הראשונים רק מעט המציאות נעשה עכשו למנהג קבוע, שממנו לא יסורו כל הגננים מקטן ועד גדול, אי לזאת המכשלה רבה וכל הטורח שטרחו גאוני עולם, ראשונים כמלאכים זי"ע[17], להשמר מאתרוגים מורכבים, הולך הוא ומתבטל, בעוה"ר[18], ע"י המנהג של ההרכבה, המתפשט במלא העולם כולו. אך ב"ה אשר השאיר לנו פלטה בהר הקודש, ואחב"י[19] הגננים שבאה"ק[20] שבמושבות, המוטלים תחת שמירה והשגחה, בעניינים הנוגעים לרבים ביחוד, על ידם הננו מוצאים אתרוגים כשרים, ויכולים הם להמציאם לקהל הגולה, עד בא לציון גואל במהרה בימינו. וכל מה שידעו אחינו ב"י[21] יותר לדרוש אתרוגים כשרים על ידם, יתרבו הנוטעים והנטיעות, ויזכו כל ישראל, במצוה כמאמרה.

והנה כאשר הי'[22] פה עמנו פעה"ק[23] ת"ו הה"ג[24] החריף מו"ה[25] שלמה פרידמן שליט"א מנאווידוואר, והודיע לי שבארץ פולין היו הגאונים והצדיקים המפורסמים מחזיקים מאד להדר דוקא אחרי האתרוגים הללו של המושבות מהאגודה הנ"ל[26], אם הי' להם ידיעה בתוכן הענין, איך שהאתרוגים הנ"ל של האגודה הם נשמרים בכשרותם, ואיך שמבלעדי שמירה עומדים בימינו הכל בחזקת מורכבים, ע"כ[27] מצאתי לי לחובה להודיע דברי אמת הללו להדר"ג[28], ועוד לאיזה יחידים מגדולי הדור, במדינה הנ"ל ביחוד, שרבו בה ב"ה זהירים ומהדרים במצות לעשותן כמאמרן, כן ירבו, למען זכות את הרבים

במצוה כשרה כדין, ואולי תצטרף לזה, ג"כ[29] זכות התרבות נטיעות והתישבות אחב"י על אדמת הקודש ת"ו.

אחתום בברכה ועתרת שלו' רב, כנפשו הקדושה ונפש הצעיר הנושא אל הדר"ג[30] שלו' וברכת כהן הדיוט מארץ חיים,

הק' אברהם יצחק הכהן הנ"ל.

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרס"ז - השנה תרס"ז (1906/1907)
5. שלו' - שלום
6. מוהר"א - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
7. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
8. הגאבד"ק - הגאון אב בית דין קהילת
9. הי"ו - השם יברכהו ויחייהו
10. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
11. דהדר"ג - דהדרת גאונו
12. אחב"י - אחינו בני ישראל
13. תרומ"ע - תרומות ומעשרות
14. תוה"ק - תורתנו הקדושה
15. ע"י - על ידי
16. שהי' - שהיה
17. זי"ע - זכותו יגן עלינו
18. בעוה"ר - בעוונותינו הרבים
19. ואחב"י - ואחינו בני ישראל
20. שבאה"ק - שבארץ הקודש
21. ב"י - בני ישראל
22. הי' - היה
23. פעה"ק - פה עיר הקודש
24. ההי"ג - הרב הגאון
25. מו"ה - מורנו הרב
26. הנ"ל - הנזכר לעיל
27. ע"כ - על כן
28. להדר"ג - להדרת גאונו
29. ג"כ - גם כן
30. הדר"ג - הדרת גאונו

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אריט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ט אדר ראשון תרפ"ד - ירושלים **נמען:** הרב חיים ישראל דייכעס, לודז'

במכתבו היה יעוקץ חד' של חשד שלא עלה על דעתו, כי קרא בחיפזון. הרב קוק מבקש שיעבור שוב על הדברים, ויראה שהם קדושים, ויודה ששגה; האהבה ביניהם אינה תלויה בדבר.

עיקרי הדברים

- חשד שווא.
- בקשה לעיין שוב.
- אהבה שאינה תלויה בדבר.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. ירושלם י"ט אד"ר[2] תרפ"ד[3]

שלו'[4] וברכה מקודש לכ'[5] ידי"ע[6] הרב הגאון הגדול פאר הזמן מו"ה[7] חיים ישראל דייכעש שליט"א[8],

הרב דק' לודז יצ"ו[9]. אחדשה"ט[10] באה"ר[11] זה איזה ירחים שהגיעני מכתב כ"ג[12] היקר, וכאשר חליפות מכתבים מהדר"ג[13] היא תמיד דבר המביא לי עונג ונחת, על כן קבלתי ג"כ[14] נחת מאור דבריו אלה. אמנם מצאתי בהם עוקץ חד מאד בחשד כזה, שלא עלה על דעתי ח"ו[15], וזה בא מתוך שכתר"ה[16] עבר על דברי בחפזון, והם צריכים עיון ומיתון. אקוה שיואיל כ"ג שליט"א עוד פעם לעבור על הדברים במקומות שחושב שנמצאו בהם הענינים שהעיר עליהם, ויראה, שמה קדושה וטהורה היא ב"ה, ואז כיד אהבת האמת הטובה עליו, יענה ויאמר ששגה ברואה וטפל על דברי חנם, מה שאין בכונתם. בכל אופן אהבתינו הנאמנה שאינה תלוי' בדבר היא אהבת אומן, והנני מלא תקוה לקבל מכ"ג שליט"א מכתב מבשר שלומו ושלו'[17] תורתו, ינוב בשיבה טובה דשן ורענן.

ויגדיל תורה ויאדירה כנה"ר[18] ונפש ידי"ע דוש"ת[19] באה"ר[20]

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. אד"ר - אדר ראשון
3. תרפ"ד - השנה תרפ"ד (1923/1924)
4. שלו' - שלום
5. לכ' - לכבוד
6. ידי"ע - ידידו עוז
7. מו"ה - מורנו הרב
8. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
10. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
11. באה"ר - באהבה רבה
12. כ"ג - כבוד גאונו

13. מהדר"ג – מהדרת גאונו
14. ג"כ – גם כן
15. ח"ו – חס ושלום
16. שכתר"ה – שכבוד תורתו רום הדרתו
17. ושלו' – ושלום
18. כנה"ר – כנפשו הרמה
19. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו
20. באה"ר – באהבה רבה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארסח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"א טבת תרפ"ה **נמען:** הרב חיים ישראל דייכעס, לודז'

אין לו שום טרוניה עליו; רק הביע צער לרב רנג"ש על ביטוי באחד המכתבים כשקיבל את 'אגרות הראיה'. בלונדון דיבר עם ועד ישיבת עץ חיים לטובת הרב רנג"ש, ומקווה שיועיל. ברכת ניחומים.

עיקרי הדברים

- אין טרוניה.
- השתדלות לטובת הרב.
- ניחומים.

נוסח האגרת

י"א טבת ה'

שלו, וברכה באה"ר[1] נחומים וחדות לב לכבוד ידינ"ע[2] הרב הגאון הגדול פה"ד[3] כקש"ת[4] מוהר"י[5] חיים דייכעש שליט"א[6]

הרב דק' לועדז יצ"ו[7] וכא"ל[8] לברכה אחדשה"ט[9] באה"ר הגיעני יקרת ימין קדשו, ותח"ח[10] להדר"ג[11] על ברכותיו הנאמנות, וחלילה לי להתרעם על גברא רבא דכותי' ולא עלתה על דעתי שום קפידא על מניעת דבריו, רק הבעתי צערי לידידינו הרב הגאון רנג"ש[12] שליט"א, ע"ד[13] בטוי אחד באחד המכתבים שכתב כת"ר[14] בעת קבלת הספר אגרות ראי"ה, שהי'[15] בהעלם דבר, אבל בטוהר רוח וידידות נאמנה. - יתן ד' ולא יוסיף עוד לדאבה, והחובש לשבורי לב יחבש את שבר לבו וינוב בשיבה טובה, ויזכה להו"ל[16] את ספריו היקרים האצורים עוד אתו. וישרים יראו וישמחו. וע"ד[17] ישיבת ע"ח, דברתי הרבה עם חברי הועד בהיותי בלונדון לטובת הגרנג"ש[18] שליט"א אהובנו, ואם הדברים לא יועילו ח"ו[19] מה יועיל המכתב, אבל תקותי היא שלא ישארו הדברים בלא תועלת, ואחפוץ מאד לדעת את הנעשה שמה אודות ידידינו הרב הנ"ל[20] שי'[21].

והי'[22] זה שלו'[23] וברכה באה"ר[24] כנה"ר[25] ונפש ידי"ע[26] דוש"ת[27] מלונ"ח[28]

אברהם יצחק ה"ק

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. באה"ר - באהבה רבה
2. ידינ"ע - ידיד נפשי עוז
3. פה"ד - פאר הדור
4. כקש"ת - כבוד קדושת שם תפארתו
5. מוהר"י - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות י (כגון יעקב / יצחק / יוסף / יהודה / ישראל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן

7. יצ"ו – ישמרה צורה ויחייה
8. וכא"ל – וכל אשר לו
9. אחדשה"ט – אחרי דרישת שלומו הטוב
10. ותח"ח – ותשואות חן חן
11. להדר"ג – להדרת גאונו
12. רנג"ש – רבי נ... ג... ש... – שם אדם
13. ע"ד – על דבר
14. כת"ר – כבוד תורתו
15. שהי' – שהיה
16. להו"ל – להוציא לאור
17. וע"ד – ועל דבר
18. הגרנג"ש – הגאון רבי נ... ג... ש... – שם אדם
19. ח"ו – חס ושלום
20. הנ"ל – הנזכר לעיל
21. שי' – שיחיה
22. והי' – והיה
23. שלו' – שלום
24. באה"ר – באהבה רבה
25. כנה"ר – כנפשו הרמה
26. ידי"ע – ידידו עוז
27. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו
28. מלונ"ח – מצפה לנחמת ציון

אגרות שבהן לודז' נזכרת

לפי סדר הכרכים

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת רנז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ד טבת תר"ע - יפו **נמען:** ר' משה יואל סלומון

שליחי האגודה מביאליסטוק ומלודז' נוטים, בהסכמת הרב קוק, לקנות קרקע ברפיח, תחת שלטון בריטניה ליד אל עריש. הרב קוק מבקש מסלומון, שמכיר את העניין, לבוא ולהיפגש איתם.

עיקרי הדברים

- קניית קרקע ברפיח.
- בקשה לסיוע מסלומון.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ד טבת תר"עין.

לכבוד ידידי הרה"ח[4] איש חי רב פעלים מו"ה[5] משה יואל סאלאמאן נ"י[6]. שלו'[7] וברכה.

אמצא נכון להודיע לכ"ת[8], שמר מאניסעוויץ מביאליסטאק, שבא בלוית מר שץ מלודז, ע"ד[9] קניית חבל אדמה באי"י[10], מטעם אגודה גדולה, בעלת רכוש הגון, נוטה עתה, ע"פ[11] צרוף הסכמתי לרפיה, שתחת יד בריטניה, על-יד אלעריש. וכאשר נודעתי שכבודו יודע את הענין לפרטיו, אציע בזה לכ"ת, שימהר לבא במוקדם האפשרי, לקחת דברים בזה עם מר מ. הנ"ל[12]. אולי ד' אתנו ויתבסס בזה ענין גאולה נכבדה לחלק חשוב מאה"ק[13].

איני צריך לזרז למזורז שכמותו שי'[14]. ועכ"פ[15] אם לא יוכל לבא אותו יום, ימהר כפי האפשרות להודיעני בטובו את דעתו על כללות זה הענין ביחס להאגודה הביליסטקית.

בכבוד רב וברכה נאמנה, ידידו דוש"ת[16],

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. הרה"ח - הרב החסיד
5. מו"ה - מורנו הרב
6. נ"י - נרו יאיר
7. שלו' - שלום
8. לכ"ת - לכבוד תורתו
9. ע"ד - על דבר
10. באי"י - בארץ ישראל
11. ע"פ - על פי
12. הנ"ל - הנזכר לעיל
13. מאה"ק - מארץ הקודש
14. שי' - שיחיה

15. ועכ"פ – ועל כל פנים
16. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו